Šolski center Srečka Kosovela Sežana
GIMNAZIJA IN EKONOMSKA ŠOLA

16. MEDNARODNI FESTIVAL

VEČ ZNANJA ZA VEČ TURIZMA

KRAŠKA POT STOLETNIH TRT

Začutite njihovo moč

Avtorice: Vanesa Novak, Evelin Orel, Neža Slavec in Elizabeta Škrinjar

Šolsko leto: 2018/2019

Mentorica: Mojca Železnik Buda, univ. dipl. ekon.

Sežana, januar 2019

POVZETEK

Šolski center Srečka Kosovela Sežana
Gimnazija in ekonomska šola
Stjenkova 3, 6210 Sežana

Tel: +386 5 7311 280
Fax: +386 5 7311 289
E-pošta: ss.sezana-kosovel@guest.arnes.si

NASLOV RAZISKOVALNE NALOGE: Kraška pot stoletnih trt

AVTORICE:

- Vanesa Novak; vanesa.novak2@gmail.com
- Evelin Orel; evelin.orel@gmail.com
- Neža Slavec; neza.slavec@gmail.com
- Elizabeta Škrinjar; elizabeta.skrinjar@gmail.com

POVZETEK

Dijakinje 4. letnika programa ekonomski tehnik Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana smo se odločile oblikovati turistični proizvod z naslovom »Kraška pot stoletnih trt«, ki je v skladu z razpisom tekmovanja Več znanja za več turizma Turistične zveze Slovenije na temo »Turistični spominek mojega kraja«. Ideja je bila zasnovana predvsem s stališča, da ljudje po Sloveniji in tudi drugod zelo slabo poznajo naravno dediščino Krasa. Naš turistični proizvod vsebinsko obsega spoznavanje treh najstarejših trt na Krasu, in sicer več kot 300 let stare trte v Merčah, več kot 230 let stare trte v Šepuljah in več kot 130 let stare trte v Brjah pri Komnu. Oblikovale in izdelale smo tudi turistične spominke v fizični obliki, ki jih turisti odnesejo s seboj domov. To so unikatni vinski kozarci z vgraviranimi motivi starih trt.

Ključne besede:

- stare trte na Krasu
- turistični proizvod
- spominek

ABSTRACT

Three 4th-year students of Secondary school of economics at School Centre Srečko Kosovel Sežana decided to make a tourist product entitled »Karst route of centennial vines«. It is in accordance with the competition More Knowledge for More Tourism of the Slovenian Tourist Association on the topic »Tourist souvenir of my place«.
We assume that people in Slovenia and elsewhere know very little about the natural heritage of the Karst so our tourist product familiraizes the visitors with the three oldest vines in the Karst, namely the over 300-year-old vine in Merče, the over 230-year-old vine in Šepulje and the over 130-year-old vine in Brje pri Komnu. Each visitor will receive a tourist souvenir which we designed and made. The souvenirs are wine glasses with engraved vines.

Key words:

- old vines in the Karst
- tourist product
- souvenir

KAZALO VSEBINE

1 UVOD 1
1.1 PREDSTAVITEV IZBRANE TEME 1
1.2 OPREDELITEV V RAZISKAVI UPORABLJENIH VIROV 1
1.2.1 DOPISOVANJE 2
2 OBLIKOVANJE TURISTIČNEGA PROIZVODA 2
2.1 TRŽNI CILJI IN ZASNOVA PROJEKTA 2
2.2 NAČRTOVANA PROGRAMSKA STRUKTURA 2
3 PONUDBA IN TURISTIČNI PRODUKT 3
3.1 OPIS 3
3.2 PROGRAM 3
4 OPISI TREH NAJSTAREJŠIH TRT NA KRASU 4
4.1 REFOŠKOVA TRTA NA KOVAČEVI DOMAČIJI V MERČAH 4
4.2 REFOŠKOVA TRTA NA TURKOVI DOMAČIJI V ŠEPULJAH 5
4.3 VITOVSKA GRGANJA NA KMETIJI KOSMINA V BRJAH PRI KOMNU 5
5 TRŽENJE 6
5.1 LOGOTIP 6
5.2 IME 6
5.3 SLOGAN 6
5.4 TRŽENJE IZDELKOV V FIZIČNI OBLIKI 7
6 TRŽENJSKI SPLET 7
6.1 IZDELEK OZIROMA STORITEV – PRODUCT (P 1) 7
6.2 CENA – PRICE (P 2) 7
6.3 DISTRIBUCIJA – PLACE OF DISTRIBUTION (P 3) 7
6.4 PROMOCIJA – PROMOTION (P 4) 8
6.5 ČLOVEŠKI VIRI – PEOPLE (P 5) 8
6.6 ORGANIZACIJA – PROCESS (P 6) 8
6.7 FIZIČNI DOKAZI – PHYSICALEVIDENCE (P 7) 8
7 FINANČNA PROJEKCIJA 9
7.1 CENA 9
7.2 STROŠKI 9
7.3 PREDVIDENI ZASLUŽEK 9
7.4 DOBIČEK 10
8 MOŽNOST IZVEDBE 10

9 ZAKLJUČEK 10
10 VIRI IN LITERATURA 10

KAZALO SLIK

Slika 1: Refoškova trta pred Kovačevo domačijo 4
Slika 2: Refoškova trta pred Turkovo domačijo 5
Slika 3: Turkov pil 5
Slika 4: Vitovska grganja pred kmetijo Kosmina 6
Slika 5: Logotip 6
Slika 6: Ime 6
Slika 7: Slogan 7
Slika 8: Vinski kozarci z vgraviranimi trtami 7
Slika 9: Trte na znamkah VI
Slika 10: Refošk VII
Slika 11: Teran VII
Slika 12: Vitovska grganja VIII
Slika 13: Spletna stran IX
Slika 14: Facebook profil IX
Slika 15: Brošura X
Slika 16: Program izleta X
Slika 17: Plakat 1 XI
Slika 18: Plakat 2 XI
Slika 19: Potek poti XI

1 UVOD

1.1 PREDSTAVITEV IZBRANE TEME

Tema naloge se navezuje na razpis Turistične zveze Slovenije Več znanja za več turizma. Zato smo v okviru le te oblikovale turistični proizvod in spominek s ciljem, da bi promovirale ponudbo Krasa doma in preko meja ter povečale obisk turistov na Krasu.

S pomočjo zgodb stoletnih kraških trt želimo, da posameznik doživi Kras in razume kakšno zgodovinsko in naravno bogastvo nosijo v sebi grozdni plodovi.

Na podlagi turističnega proizvoda oblikovan spominek, v našem primeru so to kozarci z vgraviranimi starimi trtami, turista za vedno spominja na izlet na Kras. Za enega izmed ciljev smo si zastavile tudi spodbuditi lokalne ponudnike in prebivalce k večji angažiranosti in vključenosti k porastu turizma v okolju.

Menimo, da so zgodbe vseh treh trt zelo zanimive in jih je potrebno deliti s širšim občinstvom. Naš cilj je, da bi ljudi seznanile s tradicijo vinarstva na Krasu ter zgodbami in življenjem najstarejših trt.

1.2 OPREDELITEV V RAZISKAVI UPORABLJENIH VIROV

Proučile smo veliko različnih informacij in virov, ki so nam bili v pomoč pri pisanju raziskovalno-projektne naloge.

Najprej smo izvedle sekundarno raziskavo, s katero smo pridobile podatke o turistični ponudbi na Krasu in zgodovini najstarejših trt. Pri pripravi poldnevnega turističnega proizvoda smo sodelovale z lastniki vseh treh najstarejših trt, ki se bodo v okviru tega predstavili s svojimi lokalnimi proizvodi (npr. z vinom, grozdnim sokom, pršutom…). Sodelovale smo z lokalnim okoljem – Vinakras Sežana, TIC-i, krajevnimi skupnostmi, turističnimi društvi, Občino Sežana, obrtniki,…

Nato smo izvedle primarno raziskavo, tako da smo intervjuvale lastnike najstarejših trt na Krasu. Poleg tega smo pred začetkom izdelovanja naloge obiskale tudi TIC v Sežani, kjer smo se pogovorile z zaposleno.

Viri podatkov, ki smo jih uporabile pri raziskavi in pisanju projektne naloge, so predvsem:

- USTNI VIRI: viri pridobljeni z dopisovanjem, telefonskimi klici in pogovori, ki smo jih izvajale skozi celotno raziskavo, pogovori z lastniki trt, lokalnimi ponudniki turizma
- PISNI VIRI:
  prospekti: naši prvi viri informacij so bili prospekti, brošure, vizitke, letaki o Krasu in okolici, ki smo jih dobile na TIC-u v Sežani
  splet: na spletu smo poiskale informacije o sortah grozdja in vina na Krasu
  strokovna literatura:
  Kuljaj, Ivo (2005): Trte in vina na slovenskem. Ljubljana, Tiskarna Delo, d.d.,
  Škvarč, Andreja; Marc, Darja; Mrzlić, Davor (2015): Stare primorske sorte vinske trte. Nova Gorica, Kmetijsko gozdarski zavod.
- MATERIALNI VIRI: znamke trt, ki jih je izdala Pošta Slovenije (priloga št.1)
- AUDIO-VIZUALNI VIRI: televizijski prispevek Slovenske kronike 17. julija 2017 - Najstarejša trta na Krasu

1.2.1 DOPISOVANJE

Pri načrtovanju projekta, pridobivanju strokovne pomoči in pomoči pri izvedbi turističnega proizvoda, smo si pomagale z dopisovanjem. Povezale smo se s TIC-em v Sežani, poleg tega smo si dopisovale z lastniki najstarejših trt - Vilijanom Škrinjarjem, Anamarijo in Dušo Turk, Primožem Kosmino ter z gospo Majdo Brdnik, svetovalko za vinogradništvo iz Kmetijsko - gozdarskega zavoda Nova Gorica.

2 OBLIKOVANJE TURISTIČNEGA PROIZVODA

2.1 TRŽNI CILJI IN ZASNOVA PROJEKTA

Na podlagi razpisa državnega tekmovanja Več znanja za več turizma smo začele razmišljati o primernem turističnem proizvodu in izdelku, ki ga na Krasu še ni, in bi bil zanimiv za turiste. Tako smo dobile idejo o turističnem proizvodu, ki ga bomo ponujale turistom, da bi bolje spoznali Kras in tri najstarejše trte na Krasu. Da bi turistom nudile še več, smo se odločile, da poleg turističnega proizvoda izdelamo tudi materialni spominek, ki ga lahko odnesejo domov. V okviru projekta smo razmišljale tudi o tem, kje bi pridobile finančna sredstva za izdelavo vinskih kozarcev. Svojo idejo smo že predstavile gospe Majdi Brdnik iz Kmetijsko - gozdarskega zavoda Nova Gorica . Ideja ji je bila všeč in rekla nam je, naj se vrnemo, ko bo ideja izpopolnjena, saj nam bo lahko pomagala pri pridobitvi finančnih sredstev. Če nam to ne uspe, bomo poiskale sponzorje, predvsem tiste lokalne ponudnike, ki jih bomo vključile v svoj turistični proizvod.

Turistični proizvod je zamišljen kot enodnevni turistični proizvod in sicer popoldanski dogodek (izlet), ki obsega spoznavanje treh najstarejših trt na Krasu.

Želimo si, da bi naš turistični proizvod »Kraška pot stoletnih trt« postal aktualen in da bo zanj izvedelo čim več ljudi iz vseh delov Slovenije in iz tujine. S ciljno usmerjenim oglaševanjem in promocijo bo za kraške kraje in značilnosti tako izvedelo mnogo turistov, posledično pa bomo lahko povečali prodajo naših vinskih kozarcev z vgraviranimi kraškimi trtami. Pričakujemo, da bo projekt uspel in bo primeren za vse generacije.

2.2 NAČRTOVANA PROGRAMSKA STRUKTURA

Pri načrtovanju programa smo upoštevale celoten Kras, ki ga želimo popolnoma izkoristiti.

Za izvedbo programa bomo potrebovale:

- povezovanje z lastniki Kovačeve domačije v Merčah, Turkove domačije v Šepuljah in kmetije Kosmina v Brjah pri Komnu,
- avtobusni prevoz med vasmi,
- zemljevid poti, na katerem bo označena pot, ki jo bodo turisti obiskali,
- spominek v fizični obliki – tri kozarce z vgraviranimi motivi starih trt,
- ostale promocijske materiale.

3 PONUDBA IN TURISTIČNI PRODUKT

3.1 OPIS

Naš turistični proizvod se bo pričel ob 12:00 in zaključil ob 21:00. Odvijal se bo vsako prvo soboto v mesecu. V primeru velikega povpraševanja bo izlet izveden večkrat v mesecu. Če se na izlet prijavijo podjetja z namenom team buildinga ali družabnih in poslovnih srečanj, bomo turistični proizvod temu primerno prilagodile. V programu bo več zanimivih delavnic (odvisno od letnega časa) in različne skupinske igre v vinogradu.

Turistični proizvod je namenjen vsem starostnim skupinam. Za otroke je lepo poskrbljeno pri vsaki trti, saj si lahko postrežejo s sladkim sokom iz sadov stoletnih trt, odrasli pa lahko pokusijo vino. Tudi demonstracije sezonskih del v vinogradu in delavnice so zanimive in primerne za ljudi vseh starosti.

3.2 PROGRAM

12:00 – Zbor udeležencev na avtobusni postaji v Sežani, kjer jih pričakata avtobus in vodič.

12:20 – Prihod na Kovačevo domačijo v Merčah, kjer raste najstarejša trta na Krasu.

12:25 – Lastnik in skrbnik trte udeležencem predstavi njeno zgodbo. Sledi ogled trte in fotografiranje. Odrasli lahko degustirajo vino najstarejše trte, otroci pa se okrepčajo z njenim grozdnim sokom.

13:05 – Lastnik najstarejše trte demonstrira sezonska dela, ki jih je vsako leto potrebno opraviti v vinogradu. Udeleženci si ogledajo različne demonstracije, odvisne od meseca. Novembra, decembra in januarja – obrezovanje in okopavanje trt. Marca, aprila, maja – tradicionalno kraško vezanje trt z bekami. Junija, julija, avgusta – obiranje listov, preverjanje stopnje sladkorja v grozdju, redčenje odvečnih grozdov. Septembra, oktobra – trgatev. Po končani demonstraciji imajo udeleženci priložnost, da se v teh delih tudi sami preizkusijo.

13:35 – Udeleženci lahko sodelujejo v delavnicah, ki v lepem vremenu potekajo v vinogradu, v slabem vremenu pa na domačiji - pletenje pletenke flaškona, pletenje košar iz bek, izdelovanje okraskov iz trt (obeski, verižice, okrasni elementi…), izdelava grozdnega soka in stekleničenje…

14:35 – Udeleženci se sprehodijo nazaj do Kovačeve domačije, kjer sledi ogled stare vinske kleti in degustacija domačega kraškega pršuta, sušenega na burji.

14:55 – Odhod proti Šepuljam.

15:15 – Prihod na Turkovo domačijo v Šepuljah, kjer raste druga najstarejša trta na Krasu.

15:20 – Skrbnica trte udeležencem predstavi trto. Sledi ogled trte, njenih potomk, degustacija vina in grozdnega soka.

16:00 – Udeleženci se sprehodijo po starih kraških vinogradih v Šepuljah in če imajo srečo lahko na lastni koži začutijo pravo kraško burjo.

16:15 – Odhod proti Brjam pri Komnu.

16:45 – Prihod na kmetijo Kosmina, kjer prav tako raste ena izmed najstarejših trt na Krasu.

16:50 – Lastnik trte udeležencem predstavi njeno zgodbo. Sledi ogled trte.

17:15 – Ogled kratkega filma o vinarstvu in grozdju na Krasu na kmetiji Kosmina.

17:25 – Večerja na osmici[1] na kmetiji Kosmina, kjer lastnik kmetije udeležence postreže z domačimi tradicionalnimi kraškimi jedmi. Ob odlični večerji se udeleženci lahko posladkajo z vinom znamenite trte, grozdnim sokom in zaplešejo ob zvokih domače glasbe.

20:30 – Odhod proti Sežani.

21:00 – Predviden prihod na avtobusno postajo v Sežani.

Vsakemu udeležencu bo ta izlet ostal za vedno v spominu, saj bo kot spominek prejel komplet treh vinskih kozarcev z vgraviranimi motivi najstarejših trt.

4 OPISI TREH NAJSTAREJŠIH TRT NA KRASU

4.1 REFOŠKOVA TRTA NA KOVAČEVI DOMAČIJI V MERČAH

Najstarejša trta na Krasu, ki uspeva na Kovačevi domačiji v Merčah je sorte refošk (priloga št. 2). Iz njenih sadov lastnik prideluje vino teran. Ustno izročilo pravi, da šteje trta preko 300 let in da so bili nanjo privezani konji Napoleonove vojske, ki je po naših krajih hodila v začetku 19. stoletja. Že na prvi pogled preseneča njen izjemni obseg, saj v najširšem delu meri kar 92 cm. Številni rodovi Kovačevih skozi stoletja z ljubeznijo skrbijo zanjo. Že pred stopetdesetimi leti so ji posvečali posebno skrb in jo obravnavali drugače kot ostale trte, kar je razvidno iz starih zapisov. Leta 1858 je tedanji gospodar Štefan Kariž s posebnim poudarkom zapisal, da je že »8. avgusta blo grozdje naše pisano per ti guranji kalonji« (grozdje rdeče obarvano pri zgornjem vhodu v domačijo - op. avtoric). Med leti 1900 in 1927 se je razraščala na kar 120 m^2 latnika, ki se je razprostiral celo čez vaško cesto. Nekoč je obrodila celo 360 kg temno rdečega grozdja. Vsako leto je grozdje stare trte odkupil neki premožni Tržačan, ki takrat ni verjel, da je vse to pridelek samo tiste trte. Zato je od takrat naprej trgatev sam nadzoroval. V hudi zimi leta 1928 je trta zmrznila in počila. Ker so se vaščani zanjo zbali, so po hišah talili sveče, zbirali vosek in jo z njim zalili, da bi jo ohranili pri življenju. Toda trta je bila preveč prizadeta, da bi si v celoti opomogla, zato je postajala čedalje bolj votla. Leta 1961 se je njen takratni lastnik Viktor Škrinjar poročil. Na njegovo željo so svatje pili vino samo iz stare trte. Kljub temu, da je bilo na ohceti veliko povabljenih in s teranom nikakor niso skoparili, ga ni zmanjkalo. Pred kratkim so trto ogradili in poleg nje posadili njeno potomko. Še vedno obrodi sadove in gospodar se vsako leto znova veseli njenega žlahtnega vina.

Slika 1: Refoškova trta pred Kovačevo domačijo

Vir: Lastna fotografija

[1] **Osmica** je ″restavracija″, ki jo doma priredijo kmetje največ dvakrat letno po 10 dni. Ponujati morajo izključno domače jedi in pijačo. Na osmice nas vabijo ob križiščih pritrjene značilne table označene s šopki bršljana.

4.2 REFOŠKOVA TRTA NA TURKOVI DOMAČIJI V ŠEPULJAH

Na Turkovi domačiji v Šepuljah uspeva trta stara več kot 230 let, sorte refošk. Leta 2009 so s pomočjo sežanske občine po starem načinu obnovili latnik s kamnito in leseno oporo, ki je danes turistična atrakcija. Včasih je bila ta trta del latnika, ki se je ob hiši raztezal na površini 150 m^2. Turkovi so bili zelo premožni kmetje z veliko vinogradi. Gospodar Tone Turk, velik vinogradnik, je obiskoval vinogradniško-sadjarsko šolo v Klosterneuburgu v bližini Dunaja. Na staro trto je bil vedno ponosen. Za njeno spomladansko oskrbo so tradicionalno skrbeli na veliki petek, ko je kar šest mož z njo imelo cel dan dela. Trto je Tone Turk zapustil Duši in Anamariji, ki jo še danes zvesto obdelujeta in povezujeta na latnik. Njene potomke so že marsikje, med drugim tudi na gradu Štanjel in v Zgoniku (Italija).

Šepuljska in merčanska trta sta eni redkih trt na Krasu, ki so preživele več hudih bolezni, ki so k nam prišle iz Amerike, ko so začeli uvažati ameriške trte. Sredi 19. stoletja je razsajala glivična bolezen vinske trte oidij. Ko so tudi na Krasu trte zbolele in je grozilo, da se bodo posušile, so Turkovi leta 1849 dali postaviti pil[2] s kipom Marije, Jezusa in svetega Jožefa. Pil na razpotju pred Turkovo domačijo stoji še danes in nam priča o tem, kako je bilo vinogradništvo Turkovim življenjskega pomena. Po letu 1880 se je na Krasu pojavila še trtna uš. Zaradi nje je bila uničena večina trt na Slovenskem. Preživele so le posamične trte, ki so rasle na peščenih tleh, na primer na dvoriščih.

Slika 2: Refoškova trta pred Turkovo domačijo

Vir: Lastna fotografija

Slika 3: Turkov pil

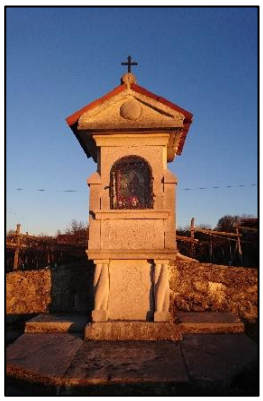

Vir: Lastna fotografija

4.3 VITOVSKA GRGANJA NA KMETIJI KOSMINA V BRJAH PRI KOMNU

Ena izmed najstarejših trt sorte vitovska grganja (priloga št. 3) uspeva na dvorišču kmetije Kosmina, po domače pri Smodinovih, v Brjah pri Komnu. Stara je preko 130 let in v dobri kondiciji uspešno kljubuje času, trsni uši in kraški burji. Kot pravi gospodar Milan, je že njegov dedek govoril, da je bila trta tam, od kar pomni. Kljubovala je času ter trdim kraškim vremenskim razmeram. Preživela je 1. svetovno vojno in videla številne ranjene vojake, saj je bila na njihovem dvorišču takrat bolnica. Kljub vsem grozotam, ki so se tam dogajale, je trta preživela. Ni se vdala niti med 2. svetovno vojno, ko so kmetijo požgali Nemci. Trmasto je vztrajala na kraški zemlji in še vedno vsako leto obrodi zlatorumene sadove ″s piko″, iz katerih gospodar naredi vino. Nekoč so si z vinom tešili žejo pri košnji travnikov, delu na njivi in doma. Danes pa njen pridelek ponujajo na svoji osmici, ki je hkrati tudi najstarejša osmica na Krasu.

[2] Pil je nabožno znamenje navadno v obliki stebra.

Slika 4: Vitovska grganja pred kmetijo Kosmina

Vir: Lastna fotografija

5 TRŽENJE

5.1 LOGOTIP

Izdelale smo logotip, ki predstavlja glavno temo našega turističnega proizvoda. Sestavljen je iz imena in slogana našega turističnega proizvoda.

Slika 5: Logotip

KRAŠKA POT STOLETNIH TRT
Začutite njihovo moč

Vir: Lastni vir

5.2 IME

Naš turistični proizvod se imenuje »Kraška pot stoletnih trt«. To ime smo izbrale zato, ker vključuje vse pomembne izraze, ki opisujejo naš izlet in pritegne pozornost in zanimanje zanj. Hkrati smo želele, da bi naše ime šlo dobro v uho in bi si ga turisti tako bolje zapomnili.

Ime »Kraška pot stoletnih trt« je sestavljeno iz štirih besed. Prav vsaka izmed njih ima svoj pomen:

- »Kraška« - ta beseda pove kje se nahajamo oz. kje se bo izvajal naš turistični proizvod
- »pot« - s to besedo želimo povedati, da se dogajanje ne odvija v samo enem kraju, temveč v več krajih po Krasu - turisti tako vidijo in spoznajo večji del Krasa in njegovih zanimivosti
- »stoletnih trt« - s to besedno zvezo pa želimo poudariti, da si bodo turisti ogledali trte, ki so stare več stoletij in da ima vsaka trta zgodbo, povezano s svojo starostjo

Slika 6: Ime

KRAŠKA POT STOLETNIH TRT

Vir: Lastni vir

5.3 SLOGAN

Za naš turistični proizvod smo izbrale slogan »Začutite njihovo moč. « Za ta slogan smo se odločile, saj lahko vsak, ki se udeleži našega izleta pokusi vino starih trt in tako začuti njihovo stoletno moč in zdravilnost, ki se skriva v njihovih sadovih in zgodbah.

Slika 7: Slogan

Začutite njihovo moč

Vir: Lastni vir

5.4 TRŽENJE IZDELKOV V FIZIČNI OBLIKI

Poleg izleta, ki se bo turistom za vedno vtisnil v spomin, smo oblikovale tudi turistične spominke v fizični obliki. To so unikatni vinski kozarci, na katerih so vgravirani motivi treh najstarejših trt na Krasu. Pod vsako trto je tudi napis, v katerem kraju rastejo. Vsak udeleženec izleta prejme komplet vseh treh vinskih kozarcev. Kozarce pa lahko kupi tudi vsak turist, ki obišče naše kraje, saj bodo vinski kozarci vedno na prodaj v prodajalnah na TIC-ih, turističnih kmetijah, pri lastnikih teh starih trt, na vaških sejmih... S tem bodo promovirali naš turistični proizvod. Kozarce lahko vsak kadarkoli kupi tudi preko naše spletne strani. Primerni pa so tudi za domačine, ker spodbujajo občutek pripadnosti domačemu Krasu.

Slika 8: Vinski kozarci z vgraviranimi trtami

Vir: Lastna fotografija

6 TRŽENJSKI SPLET

Za zadovoljitev potreb turistov smo temeljito načrtovale vse sestavine trženjskega spleta (7P).

6.1 IZDELEK OZIROMA STORITEV – PRODUCT (P 1)

Naš enodnevni turistični proizvod, je za turista pripravljen kot celotno doživetje sestavljenih različnih storitev. Turistični proizvod vključuje med seboj povezane storitve oz. dobrine na treh destinacijah in ponuja ogled naravnih in kulturnih znamenitosti, degustacije lokalnih pridelkov (hrane, pijače), interaktivne oglede, turistično vodenje, avtobusni prevoz, itd.

6.2 CENA – PRICE (P 2)

Ceno smo oblikovale tako, da smo se pozanimale o cenah posameznih storitev, ki jih naš turistični proizvod vključuje in nato sestavile kalkulacijo prodajne cene.

6.3 DISTRIBUCIJA – PLACE OF DISTRIBUTION (P 3)

Naš turistični proizvod je namenjen različnim starostnim in družbenim skupinam, zato ga bomo do kupcev posredovale po različnih distribucijskih kanalih. Naš turistični proizvod bo dostopen turistom v turističnih agencijah, ponujale pa ga bodo tudi enote TIC Sežana. Turistični proizvod ponujamo tudi kot team building za podjetja, družabna ali poslovna srečanja. Distribucije našega turističnega proizvoda

smo se poslužile na naši spletni strani Kraška pot stoletnih trt (priloga št. 4), z letaki, brošurami, na našem Facebook profilu (priloga št. 5) in na radijskih postajah.

6.4 PROMOCIJA – PROMOTION (P 4)

Za boljšo prepoznavnost proizvoda smo uporabile razne načine tržnega komuniciranja.

Oglaševanje - oblikovale smo brošuro (priloga št. 6), v kateri je predstavljen turistični proizvod in pripravile program (priloga št. 7). Posnele smo promocijski spot o proizvodu, radijski oglas (priloga št. 8) in ostale promocijske materiale, kot so plakati (priloga št. 9) in zemljevid poteka poti (priloga št. 10).

Z namenom boljše promocije in privabljanja čim več gostov bomo ustvarjene zgibanke in letake odnesle na TIC v Sežani, v razne trgovine, lokale, poleg tega pa bomo s pomočjo radijskega oglasa turistični proizvod oglaševale na več radijskih postajah. Na ta način bodo tudi ljudje iz širše okolice izvedeli za ta izlet.

Stiki z javnostjo - proizvod bomo predstavile na turistični tržnici na tekmovanju Več znanja za več turizma.

6.5 ČLOVEŠKI VIRI – PEOPLE (P 5)

Zavedamo se, da je pogoj za uspešno izvedbo dogodka tudi zadostno število primerno usposobljenih, izobraženih, kulturnih, komunikativnih in prijaznih ljudi. Zgodbo vsake trte nam bodo predstavili njeni lastniki, ves izlet pa vodil strokovno usposobljeni vodič.

6.6 ORGANIZACIJA – PROCESS (P 6)

Dobra organizacija, ki vključuje povezanost ekipe, natančnost in usklajenost, je bistvo turističnega proizvoda. Ker nočemo, da bi bili kupci našega proizvoda razočarani, bomo posebno pozornost namenile kakovostni izvedbi storitve.

6.7 FIZIČNI DOKAZI – PHYSICALEVIDENCE (P 7)

Fizični dokazi zajemajo celotno fizično okolje, ki posredno ali neposredno vpliva na izvedbo naše storitve oz. nudi fizično podporo pri njeni izvedbi. Glede na to, da fizični dokazi predstavljajo vse tisto, kar obiskovalec vidi, sliši ali občuti, bomo za njihovo ustrezno kakovost in videz poskrbele z veliko odzivnostjo, z ustrezno urejenimi destinacijami, ki bodo vključene v našo storitev in profesionalnimi izvajalci.
Izdelale smo Facebook profil in spletno stran Kraška pot stoletnih trt, na kateri obveščamo naše sledilce o novostih, objavljamo slike in poročamo o posebnih dogodkih. Obiskovalci nam lahko tudi pišejo na elektronski naslov stoletne.trte@gmail.com, če imajo dodatna vprašanja. Vesele bomo tudi vseh kritik, pohval ter morebitnih dodatnih predlogov, kako še bolje izpeljati dogodek. Vse to bo odražalo vrednote in značaj turističnega proizvoda »Kraška pot stoletnih trt« in prispevalo k pozitivni podobi našega turističnega proizvoda.

7 FINANČNA PROJEKCIJA

7.1 CENA

Cena ponudbe mora biti oblikovana tako, da je sprejemljiva za kupce vseh plačilnih razredov. To pomeni, da smo ceno prilagodile razmeram in konkurenci na trgu.

Na podlagi stroškov in prihodkov smo naredili kalkulacijo prodajne cene:

stroški ..... 1.114,00 €
+ 20 % marža .....222,80 €
---
prodajna vrednost ..... 1.336,80 €

Prodajna cena = prodajna vrednost : predvideno število udeležencev

Predvideno število udeležencev izleta je 35 oseb, saj bo med vasmi vozil avtobus s 35 sedeži. Pot v Merče namreč ni primerna za prevoz s 50-sedežnim avtobusom, saj le-ta ne more peljati v vas, zaradi prenizkega mostu.

Prodajna cena našega turističnega proizvoda znaša **38,20 € / osebo**.

Prodajna cena enega vinskega kozarca, ki ga lahko kdorkoli kupi na naši spletni strani znaša 5,70 €, cena celotnega kompleta (3 kozarcev) pa znaša 14,82 €.

V nadaljevanju so podrobneje razčlenjeni stroški in naš zaslužek.

7.2 STROŠKI

Pri izvedbi našega turističnega proizvoda imamo naslednje stroške:

- nakup kozarcev: **1,30 € / kozarec**
- graviranje na kozarce: **2,50 € / kozarec**
- plačilo lastniku trte v Merčah (za predstavitev zgodbe, degustacijo vina in grozdnega soka, demonstriranje dela v vinogradu, pripomočke za delavnice, ogled vinske kleti, degustacijo kraškega pršuta): **69,00 €**
- plačilo lastnici trte v Šepuljah (za predstavitev zgodbe, degustacijo vina in grozdnega soka): **20,00 €**
- plačilo lastniku trte v Brjah pri Komnu (za predstavitev zgodbe, degustacijo vina in grozdnega soka, večerjo - osmico): **321,00 €**
- avtobusni prevoz: **305,00 €**

7.3 PREDVIDENI ZASLUŽEK

Večinski del zaslužka predstavlja 20% marža od vsakega prodanega turističnega proizvoda. Posamezni vinski kozarci in kompleti vseh treh bodo vedno na prodaj na turistično informacijskih centrih, naši spletni strani, turističnih kmetijah, na vaških sejmih in pri vseh treh lastnikih teh najstarejših trt. Naš zaslužek za prodan vinski kozarec bo znašal 1,90 €, saj je višina marže 50%, za prodan komplet kozarcev pa 3,42 €, saj je višina marže 30%.

7.4 DOBIČEK

Dobiček bomo dosegle že po prvi prodaji našega turističnega proizvoda, saj bodo kupci s plačilom izleta pokrili vse naše stroške, 20% marža pa bo predstavljala naš dobiček. Predviden dobiček prvega leta poslovanja, ki ga bomo dobilo izključno s prodajo 12-ih izletov, je 2.673,60 €.

8 MOŽNOST IZVEDBE

Zavedamo se, da bi same nekoliko težje izvedle turistični proizvod. Mislimo pa, da bi bil lahko ta turistični proizvod izvedljiv, če bi se zanj zavzeli lastniki teh treh trt in skupaj z lokalnimi ponudniki turističnih storitev omogočili izvedbo izleta, saj bi to pomenilo velik napredek v razvoju turizma na Krasu. Glede na odziv TIC-ev, občin, lokalnih turističnih društev in lastnikov trt, da je to odličen turistični proizvod mislimo, da bo v prihodnje zagotovo izveden.

9 ZAKLJUČEK

Z našo projektno nalogo smo želele prispevati k razvoju turizma na Krasu, povečati število turistov in promovirati najstarejše trte na Krasu, ki so med ljudmi premalo poznane. S turističnim proizvodom želimo promovirati Kras, povečati turizem in ljudi seznanjati s to prečudovito kraško rastlino, za katero se skriva mnogo zanimivih zgodb. Te želimo deliti in kot spominek tržiti.

S pisanjem naloge smo pridobile zelo veliko novih izkušenj, ki nam bodo zagotovo prišle prav pri nadaljnjem šolanju, pri opravljanju poklica in v vsakdanjem življenju. Naučile smo se, kako se oblikuje pravi turistični proizvod in spoznale koliko časa, truda in napora je potrebnega za njegovo zasnovo in izvedbo. Všeč nam je bilo razgibano delo, predvsem pa sodelovanje z zunanjimi institucijami in strokovnjaki. Naslednji izziv, ki se nam bliža in se ga zelo veselimo, je predstavitev našega turističnega proizvoda na turistični tržnici.

10 VIRI IN LITERATURA

Internetni viri:

- https://sl.wikipedia.org/wiki/Kra%C5%A1ki_teran
- https://siol.net/trendi/kulinarika/vitovska-grganja-krasko-belo-vino-346520

Pisni viri:

- Kuljaj, Ivo (2005): Trte in vina na slovenskem. Ljubljana, Tiskarna Delo, d.d.
- Škvarč, Andreja; Marc, Darja; Mrzlić, Davor (2015): Stare primorske sorte vinske trte. Nova Gorica, Kmetijsko gozdarski zavod.

Ustni viri:

- Vilijan Škrinjar, lastnik trte v Merčah
- Anamarija Turk, Duša Turk, lastnici trte v Šepuljah
- Primož Kosmina, lastnik trte v Brjah pri Komnu
- Majda Brdnik iz Kmetijsko - gozdarskega zavoda Nova Gorica, izpostava Sežana

11 PRILOGE

1. TRTE NA ZNAMKAH POŠTE SLOVENIJE
2. REFOŠK – TERAN
3. VITOVSKA GRGANJA
4. SPLETNA STRAN
5. FACEBOOK PROFIL
6. BROŠURA
7. PROGRAM
8. RADIJSKI OGLAS
9. PLAKATA
10. ZEMLJEVID
11. PREDSTAVITEV PROJEKTNE NALOGE »KRAŠKA POT STOLETNIH TRT« NA TURISTIČNI TRŽNICI
12. SEZNAM DIJAKOV TEKMOVALCEV

PRILOGA ŠT. 1: TRTE NA ZNAMKAH POŠTE SLOVENIJE

Pošta Slovenije je 28. 3. 2014 izdala nove poštne znamke v seriji Znamenite slovenske trte »rastlinstvo«, ki velja za eno najbolj priljubljenih. Na njih so upodobljene štiri najstarejše znamenite slovenske trte – žametovka, ki raste v Mariboru, refoškova trta, ki uspeva v Merčah, refoškova trta v Šepuljah in vitovska grganja, ki raste v Brjah pri Komnu.

Predlog za upodobitev kraških vinskih motivov na znamkah je dalo Združenje slovenskega reda vitezov vina – omizje Slovenska Istra in Kras. Za upodobitev vinskih trt so se odločili, saj je tradicija vinogradništva na Krasu že zelo dolga. Zapisi o njej pričajo že več kot 2000 let. Znamke so bile predstavljene na Lentu, pod najstarejšo trto na svetu, v Collecti v Ljubljani in v Kosovelovem domu v Sežani.

Tako so v svet s poštnimi znamkami poslali štiri najstarejše trte v Sloveniji. Ob izdaji teh znamk bo Slovenija predstavljena kot bogata vinorodna dežela, katere ponos so zelo stare vinske trte.

Slika 9: Trte na znamkah

Vir: Splet

***PRILOGA ŠT. 2:* REFOŠK - TERAN**

Vinorodni okoliš Kras leži na apnenčastih skladih, na katerih nastaja rdeča zemlja ″terra rossa″ ali jerina, ki je bogata s silikati in železom. V tej zemlji že dolga stoletja uspeva vinska trta sorte refošk (sinonimi: teranovka, Refosko del Carso, Teran crni…), iz katere vinogradniki pridelujejo temno rubinasto vino teran, ki je zaščiteno s priznanimi tradicionalnim poimenovanjem. Od leta 2013 je ime teran zaščiteno tudi v okviru EU. Refošk je tisočletna avtohtona trta Krasa in Istre. To nam dokazuje zapis rimskega učenjaka Plinija, ki navaja, da je Julija, žena cesarja Avgusta, dočakala za tedanje razmere visoko starost 82 let zahvaljujoč ravno uživanju pucinskega vina, ki je predhodnik kraškega terana. Po Plinijevih zapisih so to vino pridelovali na kamnitih gričih nedaleč od izvira Timava, torej na kraški planoti. Zaradi kraške prsti ima značilen okus, ki spominja na maline, borovnice ali ribez. Njegov okus je zelo poln in harmoničen. V primerjavi z drugimi vini vsebuje velik odstotek mlečne kisline, ki blagodejno vpliva na prebavila in pospešuje tek. Teran je odličen v kombinaciji s številnimi jedmi. Lahko ga postrežemo h gurmanskim jedem, mesu na žaru, pršutu, divjačini in pikantnim sirom. Teran ima tudi številne zdravilne učinke za človeški organizem. Je antioksidant, zavira slabokrvnost, saj vsebuje veliko železa, zavira arteriosklerozo, znižuje holesterol v krvi, ohranja človeško moč in vitalnost. Uživanje terana v zmernih količinah je zelo zaželeno, saj nam ena merica na dan, pomaga ohranjati zdravje. Tuji degustatorji ga zaradi nekaterih njegovih izstopajočih neharmoničnih lastnosti ne ocenjujejo visoko, priznajo pa, da je vino v domačem okolju ob kraškem pršutu neponovljivo in prava zakladnica kulinaričnih užitkov. Ravno zato kraški teran upravičeno uživa naslov slovenskega posebneža.

Slika 10: Refošk

Vir: Splet

Slika 11: Teran

Vir: Splet

PRILOGA ŠT. 3: VITOVSKA GRGANJA

Vitovska grganja je stara avtohtona kraška vinska sorta. Uspeva samo na Krasu, na Vipavskem, v tržaškem zaledju in nikjer drugje na svetu. Na Krasu je četrta najbolj razširjena sorta. Sorta se dobro prilagodi sušnim in vetrovnim razmeram Krasa in je primerna za kraški svet. Iz nje pridelujejo vino, ki se prav tako imenuje vitovska grganja. To je edino vino na svetu, ki ima tudi v mednarodnih krogih slovensko ime, saj poimenovanje zanj izvira iz slovenščine. Obstaja veliko dilem o njenem imenu. Nekateri pravijo, da se tako imenuje, ker ima trta močne vitice, s katerimi se med močno burjo, ki piha zelo pogosto, oklepa opore. Drugi pravijo, da njeno ime izvira iz vitezov, saj naj bi z njo plačevali viteze, ki so v starih časih branili Trst. Prav mogoče pa je, da ime nosi po kraju Vitovlje med Krasom in Vipavsko dolino, saj jo, sicer manj, gojijo tudi tam. Poznamo več sinonimov in različic imena: vitovska, vitouska, garganja, vitouska garganija, organca, verganca, grganka, malvazija s piko in beli refošk. Še bolj pa je skrivnostno od kod je ta trta prišla na Kras. Spada v skupino Proles pontica, ki domuje ob Črnem morju. Prvič je bila omenjena v zapisih šele leta 1844, ko je župnik Matija Vertovec v svojem delu o vinogradništvu navedel, da je med *"belimi, bolj žlahtnimi plemeni ali sortami Teržaško gerganjo v Berdih Šterjana imenovano, Gerganjo z velikimi, polnimi grozdi; Gerganjo z debelimi jagodami in Gerganjo operhljivko"*.

Slika 12: Vitovska grganja

Vir: Splet

PRILOGA ŠT. 4: SPLETNA STRAN

Slika 13: Spletna stran

Vir: Lasten vir

PRILOGA ŠT. 5: FACEBOOK PROFIL

Slika 14: Facebook profil

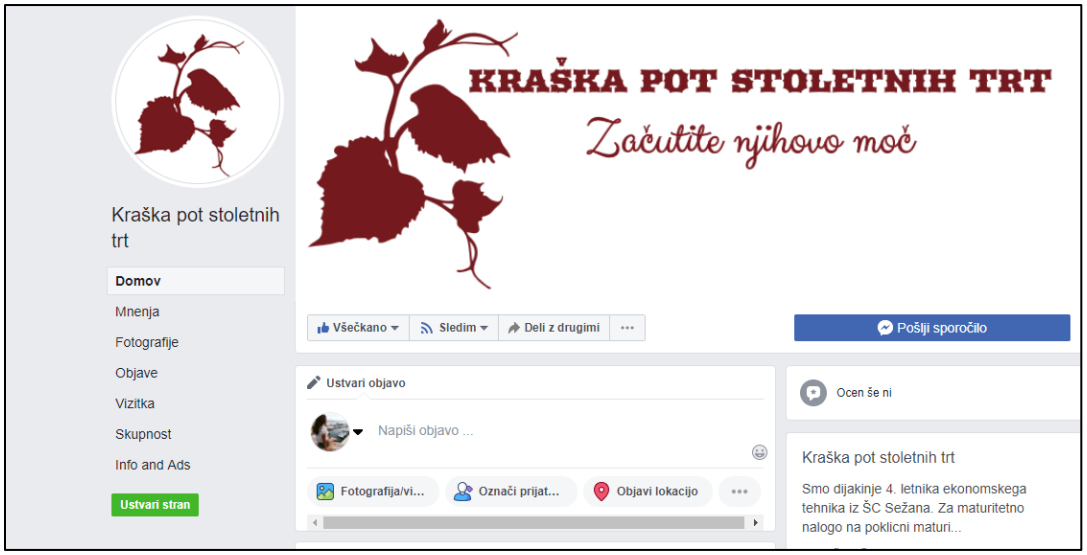

Vir: Lasten vir

PRILOGA ŠT. 6: BROŠURA

Slika 15: Brošura

Vir: Lasten vir

PRILOGA ŠT. 7: PROGRAM

Slika 16: Program izleta

PROGRAM IZLETA

12:00 – Zbor udeležencev v Sežani.
12:20 – Prihod na Kovačevo domačijo v Merčah, kjer raste najstarejša trta na Krasu.
12:25 – Predstavitev zgodbe najstarejše trte. Degustacija vina in grozdnega soka iz njenih plodov.
13:05 – Demonstracija sezonskih del v vinogradu in možnost sodelovanja.
13:35 – Zabavne delavnice.
14:35 – Ogled stare vinske kleti in degustacija domačega pršuta.
15:15 – Prihod na Turkovo domačijo v Šepuljah, kjer raste druga najstarejša trta na Krasu.
15:20 – Predstavitev zgodbe trte. Degustacija vina in grozdnega soka stare trte.
16:00 – Sprehod po starih kraških vinogradih.
16:45 – Prihod na kmetijo Kosmina v Brjah pri Komnu, k znameniti trti.
16:50 – Predstavitev zgodbe trte.
17:15 – Ogled kratkega filmčka o vinarstvu in grozdju na Krasu.
17:25 – Večerja na osmici na kmetiji Kosmina. Zabava z živo glasbo in plesom.
21:00 – Predviden prihod v Sežano.

Vir: Lasten vir

***PRILOGA ŠT. 8:* RADIJSKI OGLAS**

A: Natoči mi še en glž tga finga terana.

B: Ala nazdrawmo na ta krasn kraški dan.

A: Oooopa na zdravje!

B: Mmmm ma je fin ta pršut. Se vidi da je paššn na pravi kraški burji.

A: Ja, ta je gvišnu BIO.

B: Ma kku lepu smo se meli dns.

A: Ja ma prow res. Use so nm lepu zrihtli, siti smo, pej še kozarce smo dbili. Grjmo še en bot dej!

C: Prdružte se jm tudi vi, na krasnm izleti po Krasi. Spoznite tri mogočne stare trte na Krasi, začutte njihovo stoletno muč in se poveselte skp z nami. Se vidmo!

***PRILOGA ŠT. 9:* PLAKATA**

Slika 17: Plakat 1

Vir: Lasten vir

Slika 18: Plakat 2

Vir: Lasten vir

***PRILOGA ŠT. 10:* ZEMLJEVID**

Slika 19: Potek poti

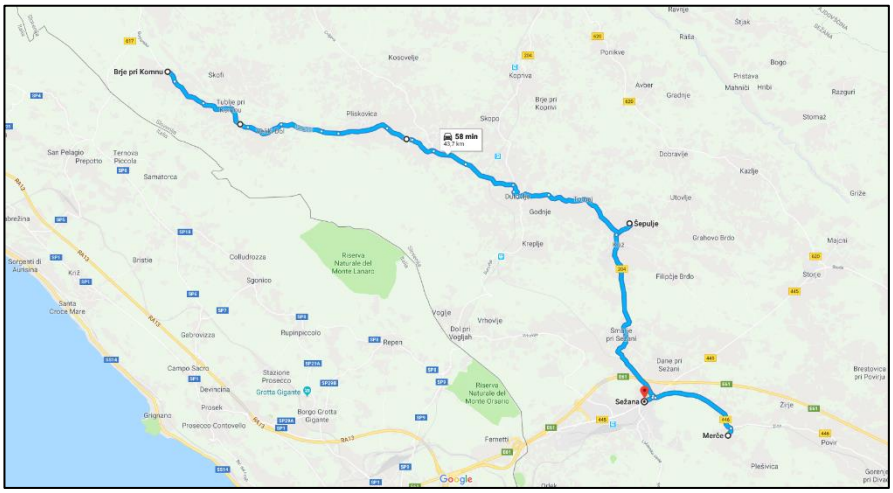

Vir: Google zemljevidi

***PRILOGA ŠT. 11:* PREDSTAVITEV PROJEKTNE NALOGE »KRAŠKA POT STOLETNIH TRT« NA TURISTIČNI TRŽNICI**

Šolski center Srečka Kosovela Sežana

Gimnazija in ekonomska šola

Stjenkova 3, 6210 Sežana

Sežana, 5. 1. 2019

Turistična zveza Slovenije

Miklošičeva 38

1000 Ljubljana

Predstavitev projektne naloge »Kraška pot stoletnih trt« na turistični tržnici

Vsebina in struktura predstavitve:

Z nalogo bomo na turistični tržnici predstavile svoj turistični proizvod in turistične spominke. Natančneje bomo predstavile tri najstarejše trte na Krasu, pa tudi v slovenskem merilu. To so refoškova trta v Merčah, refoškova trta v Šepuljah in vitovska grganja v Brjah pri Komnu. Menimo, da si Kras zaradi svoje raznolikosti in pestrosti zasluži dobro promocijo, kar bomo poskušale doseči na turistični tržnici.

Poskrbljeno bo tudi za dobro počutje obiskovalcev z jedmi povezanimi s turističnim proizvodom, z našimi spominki, nagradno igro za vse obiskovalce in promocijskim materialom.

Seznam pripomočkov, ki jih potrebujemo:

- stojnica
- električni priključek

Sodelujoči:

- na stojnici 6 dijakov: 4 avtorice (Vanesa Novak, Evelin Orel, Neža Slavec in Elizabeta Škrinjar) in 2 spremljevalca
- spremljevalci: 1 glasbenik za spodbujanje in popestritev pri tekmovanju in 1 spremljevalec za pomoč na stojnici
- na tekmovanju nas spremlja mentorica (Mojca Železnik Buda)
- torej skupno predvideno število sodelujočih: 4 (avtorice) + 2 (spremljevalci) + 1 (mentorica) = 7

PRILOGA ŠT. 12: **SEZNAM DIJAKOV TEKMOVALCEV**

Naziv šole	Ime in priimek dijaka/študenta	Razred/letnik	Kraj stalnega bivališča	Letnica rojstva
Šolski center Srečka Kosovela Sežana	Vanesa Novak	4. letnik	Tomačevica	2000
Šolski center Srečka Kosovela Sežana	Evelin Orel	4. letnik	Merče	2000
Šolski center Srečka Kosovela Sežana	Neža Slavec	4. letnik	Komen	2000
Šolski center Srečka Kosovela Sežana	Elizabeta Škrinjar	4. letnik	Povir	2000